

Kuinka teen kuusenkerkkäteen?

7.6.2023

Kevätkesä on kuusenkerkkien aikaa. Kuusenkerkkä valittiin vuoden 2021 rohdoskasviksi. Uuden vuosikasvun pehmeät kuusenkerkät sisältävät A- ja C-vitamiineja, kivennäisaineita ja antioksidantteja. Kerkkiä voi laittaa salaattiin tai niistä voi valmistaa siirappia, hyytelöä ja erilaisia juomia, kuten teetä.

Helluntaina keitin kuusenkerkkäteen. Ensin keräsin kerkät suoraan suodatinpussiin. Kahvinkeittimellä tee valmistui nopeasti. Metsäisen makunautinnon takaa teen hauduttaminen kahvinkeittimessä. Ohessa on kuvasarja teeteemasta.

Kuva 1. Kerkkää pukkaa. Teetarpeet sai nopeasti, mutta kaupalliseen poimintaan kuvan kerkät ovat liian pieniä (Kuva: Risto Lauhanen).

Kuva 2. Maanomistajan lupa tarvittiin, kun kerkät kerättiin suoraan suodatinpussiin (Risto Lauhanen).

Kuva 3. Keitä teetä kahvinkeitin (Kuva: Risto Lauhanen).

Kuva 4. Metsänmakuinen juoma on valmista nauttivaksi (Kuva: Risto Lauhanen).

Kerkkien keruu vaatii maanomistajan luvan

Puuhun perustuvista luonnontuotteista metsänomistaja voi saada lisätuloja, koska kerkkiä ei saa kerätä ilman maanomistajan lupaa. Poimijoille tuoreista kerkistä on voitu maksaa 5-8 euroa kilolta.

Kerkistä saisi jopa noin 80 miljoonan kilon vuosisadon ja 500 miljoonan vuositulot Luonnonvarakeskuksen arvioiden mukaan.

Luonnonvarakeskuksen mukaan oiva kuusenkerkkätaimikko on mielellään tuoreella kankaalla ja hoidettu. Kuusten sopiva keskipituus on 3-6 metriä. Silloin taimikossa on helppoa liikkua. Yhden vuoden keruu ei ole suuremmin haitaksi kuusten myöhemmälle kasvulle.

Aivan pieniä kerkkiä ei kannata kerätä, eikä aivan suuriakaan. Sopiva kerkän pituus on 3 – 5 cm poimintaa ajatellen. Liian pienistä kerkistä ei saa kertymää ja keruutyön tuottavuus jää alhaiseksi. Liian pitkistä kerkistä puolestaan saa kertymää, mutta vähitellen tapahtuva kerkkien puutuminen luo niihin sitkeyttä ja kitkerää makua.

Ruokaturvallisuus muistettava

Kaupallisessa kuusenkerkän keruussa kylmäketjun hallinta esimerkiksi metsästä oluttehtaalle on tärkeää hallita. Poimitut kerkät alkavat vähitellen lämmössä pilaantua, kun kerkissä tapahtuu biologisia prosesseja.

Kerkkiä saa poimia vain terveenä. Suojakäsineet tarvitaan ja kerkät kerätään elintarvikemuovista valmistettuihin astioihin. Kerääjät eivät saa käyttää kemiallisia hyttyskarkotteita. Sopiva suojaetäisyys tiestöön on 100-200 metriä. Jos etäisyys tieverkostoon on liian pitkä, esimerkiksi kilometrin verran, niin se haittaa kylmäketjun hallintaa.

Metsänomistajan kannattaa osallistua maillaan kerkkätalkoisiin, sillä itse poimitut kerkät voi välittää verovapaasti eteenpäin. Kerkät eivät kuitenkaan saa olla palkkaa tai siihen rinnastettavaa tuloa, jotta poiminnan verovapaus säilyy. Jos metsänomistaja tekee ostajan kanssa kerkistä puukaupan tavoin ”pystykaupan”, silloin saadusta myyntihinnasta tulee verollista, koska kerkkiä ei ole itse kerätty. Samalla metsänomistajan saama hinta kerkkäkilosta pienenee.

SUVI edistää luonnontuoteliiketoimintaa, ja suvi on luonnontuotteiden keruuaikaa

Tämä artikkeli on osa SUVI-hankkeen toimintaa. Kuudestaan Leader-toimintaryhmä on rahoittanut ja koordinoinut Liiketoimintaa luonnontuotteista -hanketta eli SUVI-hanketta. Leader Yhyres -toimintaryhmä on lisäksi rahoittanut hanketta, jossa SeAMK ja Suomen metsäkeskus ovat käytännön toimijoina.

Hankkeessa on keskeistä alan osaamisenvaihto Suomen ja Viron Põlvamaan maakunnan Partnerluskogu-Leader-alueen kesken. Vuoden 2023 huhtikuussa vierailtiin mm. Tartu Maamess -näyttelyssä Tartossa sekä toukokuussa Türin Kukkamarkkinoilla.

Risto Lauhanen
MMT
SeAMK